

2023

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-8

(Indian Epigraphy, Palaeography and Chronology)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section - A

(Marks : 10)

Unit : III

(Marks : 05)

1. अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः —

1×5

- भारते Asiatic Society नाम प्रतिष्ठानं प्रथमतः कस्मिन् नगरे कदा च प्रतिष्ठितम्?
- खरोष्ठीलिपेः वर्णमालायाः पूर्णसूची केन प्रस्तुता?
- 'Inscriptions of Bengal' इति ग्रन्थस्य रचयिता कः?
- 'Political History of Ancient India' इति ग्रन्थः केन रचितः?
- 'Epigraphia Indica' इति पत्रिकायाः आदितमः सम्पादकः कः?
- डि. सि. सरकारमहोदयकृतः कस्यैकपुस्तकस्य नाम लिख्यताम्।
- 'Mysore Inscriptions' इति पत्रिकायाः प्रकाशकः कः आसीत्?
- चार्ल्स विलकिन्स (Charles Wilkins) महोदयेन कस्य अभिलेखस्य सम्पादनं कृतम्?

Unit : IV

(Marks : 05)

2. निम्नलिखितेषु कस्यैकस्य टीका लेखनीया —

5×1

- जि. एड्च्. ओझामहोदयः (G. H. Ojha)
- जेमस् प्रिन्सेपमहोदयः (James Prinsep)
- जे. ब्युलरमहोदयः (J. Bühler)

Please Turn Over

Section - B

(Marks : 25)

Unit - I

(Marks : 10)

3. अधोलिखितयोः कस्यैकस्य उत्तरं दीयताम् -

- (a) भारतवर्षीयस्य इतिहासस्य पुनर्निर्माणे अभिलेखस्य तात्पर्यम् आलोच्यताम्। 10
- (b) बौद्धशास्त्रसमूहे जैनपरम्परायां च प्राप्तं प्राचीनभारतीय-लिखनशैलीम् अवलम्ब्य प्रबन्धो विरचनीयः। 6+4

Unit - II & III

(Marks : 15)

4. लेखनसाधनरूपेण तालपत्र-वस्त्रखण्ड-काष्ठफलकानां व्यवहारः विव्रियताम्। 4+3+3

अथवा,

प्राचीनकाले भारतवर्षीयाणां लिखनकलाजीविनां परिचयः नातिदीर्घेण प्रबन्धेन प्रदीयताम्। 10

5. अधोलिखितेषु यथामति पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः - 1×5

- (a) आदौ खरोष्ठी लिपिः कैः नामभिः उल्लिख्यते स्म?
- (b) अशोकाभिलेखानां जूनागढसंस्करणे कस्याः लिपेः उपयोगो दृश्यते?
- (c) Palaeography इति पदस्यार्थो विव्रियताम्।
- (d) शारदालिपेः आविर्भावः कस्मिन् प्रदेशे दृश्यते?
- (e) सिद्धमातृकालिपेः नामान्तरं किम्?
- (f) काश्मीरप्रदेशे पण्डितसमाजे का लिपिः विशेषरूपेण प्रचलिता?
- (g) चन्द्रराजस्य मेहरौलिलौहस्तम्भाभिलेखे का लिपिः परिलक्षिता?

Section - C

(Marks : 30)

Unit : I & II

(Marks : 15)

6. (a) अधोलिखितयोः कस्यैकस्य ऐतिहासिकतात्पर्यम् आलोचनीयम्। 5×1

- (i) न च समाजो कतव्यो।
- (ii) ये केन पि संघे भेतवे।

- (b) अधोलिखितविषयमवलम्ब्य कस्यैकस्य टीका कार्या – 5×1
- (i) आनावाससि
(ii) धम्मलिपी
(iii) देवानां पिया।

7. (a) निम्नलिखितेषु कस्यैकस्य टीका कार्या – 5×1
- (i) करविष्टिप्रणयक्रिया
(ii) सुविशाखः
(iii) अमात्यगुणाः।

MURALIDHAR GIRLS' COLLEGE
LIBRARY

अथवा,

- (b) अधोलिखितयोः कस्यैकस्य ऐतिहासिकतात्पर्यम् आलोचनीयम् – 5×1
- (i) “दक्षिणापथपतेस्सातकर्णेर्द्विरपि निर्व्याजमवजीत्यावजीत्य...”
(ii) अशोकस्य मौर्यस्य कृते यवनराजेन तुषास्फेनाधिष्ठाय प्रणालीभिरलंकृतम्।

Unit : III & IV

(Marks : 15)

8. मेहरौलि-लौहस्तम्भभिलेखः कुत्र स्थापितः? असौ स्तम्भः कं देवमुद्दिश्य प्रतिष्ठितः? मेहरौलिलेखमनुसृत्य चन्द्रराजस्य शत्रुजयवर्णना कार्या। 1+1+8

अथवा,

“नृपतयः पृथु-राघवद्याः पुत्रो बभूव धनदान्तकतुष्टिकोपतुल्यः...” – पंक्तिरियं कस्मिन् अभिलेखे उपलभ्यते? तस्य का लिपिः का च भाषा? पंक्तेरैतिहासिकतात्पर्यम् आलोच्यताम्। 1+1+1+7

9. (a) अधोलिखितयोः कस्यैकस्य ऐतिहासिक तात्पर्यम् उल्लिख्यताम् – 5×1
- (i) भोजैर्मत्स्यैः समद्रैः कुरुयदुयवनावन्तिगन्धारकीरैभूपैर्था-लोलमौलिप्रणति परिणतैः ...
(ii) श्रीगोपाल इति क्षितीशशिरसां चूडामणिस्तत्सुतः।

अथवा,

- (b) अधोलिखितेषु कस्यैकस्य टीका कार्या – 5×1
- (i) मातृस्यन्यायः (ii) कान्यकुब्जः (iii) पुण्ड्रवर्धनमुक्तिः।